

מגנט

מגלשה – מותר לשחק.

מגנט – מגנט של משחק מותר לשחק בו [וע"ע שחמט מגנטי]. אולם לוח מתכת שמסדרים עליו צורות מגנטיות כגון אותיות המתחברות למילים או חלקי ציור המתחברים לציור שלם – אסור לשחק בו והוא מוקצה^{צ"ה}. אכן מגנטים עם צורות שלמות שמסדרים אותם זה ליד זה (כגון משחק "מגנטי"), אין בו איסור. אסור לשפשף ברזל במגנט טבעי כדי למגנטו^{צ"ו}.

מדבקות – אסור להשתמש בשבת וביו"ט במדבקות^{צ"ז}, והוא הדין למדבקות אשר מדביקים על הקיר או על הנייר ומרטיבים אותן כך שהשכבה העליונה נפרדת ומתגלית התמונה^{צ"ח}.

מדבקות של אוסף – יש אומרים שמותר לטלטלם ולשחק בהם [שאע"פ שעיקר הייצור שלהם הוא להדבקה, מכל מקום אצל הילדים יש לזה הרבה שימוש בצבירתם מלבד ההדבקה וזה עיקר שימושם] וכן רבים נוהגים להקל. ויש מחמירים. ומכל מקום לענין החלפתם ומסחר בהם הורו גדולי הדור שיש לחנך את הילדים

מקור הברכה

[צה] מדריך לדיני מוקצה פ"ה בשם הגרי"ש אלישיב זצוק"ל וכ"ד הגרש"ז אויערבך זצוק"ל בשלחן שלמה (ח"ג סי' ש"מ סקי"ג). אורחות שבת פרק טו-טו.

[צו] משום איסור מתקן כלי [שלחן שלמה (ח"ב סי' שי"ד סק"א)].

[צז] משום תופר וקורע, יעו' שו"ע ש"מ סי"ד ובמשנ"ב ובשאר אחרונים.

[צח] שם ובשש"כ שם סכ"ט ע"ש.

ויש שכתבו [בספר ויום השבת] להחמיר בזה במשחקי ילדים במקום שעושים ע"י ההרכבה מבנה שלם כמו בית וכיו"ב, שיש לחוש בזה משום עושה כלי מתחילתו אף ברפוי, ואסרו משום זה משחק מגנטים אף שחיבורו ברפוי.

אמנם לכאורה יש להתיר מצד ההיתר של כלים העשויים לפירוק, וכדנתבאר דרוב משחקי הילדים הם בגדר זה דעומדים מצד עצמם לפירוק דעיקר המשחק בהם הוא בעצם ההרכבה, ובספר הנ"ל דן דכ"ז נאמר רק לגבי איסור תקיעה, דכה"ג ל"ח כתקוע, אבל מצד עושה כלי מתחילתו לא נאמר היתר זה דסו"ס עושה בזה כלי מתחילתו.

אך צ"ב מ"ש ממנורה של חוליות וכל כה"ג דמותר ברפוי ולא אמרינן דעושה כלי מתחילתו, וע"כ משום דחשיב כלי גם קודם ההרכבה, אמנם בזה דן דכיון דעושים צורות אחרות בכל פעם שמרכיבים ל"ש לדון בו שהוא כלי קודם דזה רק בכלי קבוע, וכ"כ הגרש"ז לדון לאסור במשחקי ילדים, אמנם איהו דן מצד הסברא של פירוק והרכבה לכאורה, וע"ז כתב דכיון דכשמפרק אינו חוזר לבנות אותה צורה ל"ח עומד לפירוק והרכבה, אמנם סברא זו מחודשת טובא.

עוד יש להתיר מצד בנין עראי כדמתיר הגרש"ז לבסוף דכיון דאינו עומד כלל לקיום ליכא בזה איסור אף מדרבנן.

סימן טז: מיטה של טרסיים וכוס של פרקים

בגמ' מז. לוי בר שמואל אשכחינהו לרבי אבא ולרב הונא בר חייא דהוו קיימו אפיתחא דבי רב הונא, אמר להו מהו להחזיר מיטה של טרסיים בשבת, אמרו ליה שפיר דמי, אתא לקמיה דרב יהודה אמר הא רב ושמואל דאמרי תרווייהו המחזיר מיטה של טרסיים בשבת חייב חטאת. ופרש"י דמיטה של טרסיים היינו "צורפי נחושת או גרדיים [רצענין העוסקים במלאכת העור] והולכים מעיר לעיר למלאכתן ונושאים עמהם מטות של פרקים", והיינו דזה מיטה העומדת לפירוק והרכבה כשמגיעים ממקום למקום, ונחלקו בזה אי מותר להחזירה ולהרכיבה בשבת או דחייב חטאת.

ובעיקר הנידון בסוגיא נחלקו בראשונים אי הנידון בזה לחייב, הוא משום מלאכת בונה, או משום מכה בפטיש, ושיטת רש"י דכל הסוגיא מיירי מחיוב מכה בפטיש, ורש"י לשיטתו לכאורה דס"ל דאין בנין וסתירה בכלים לעולם, ושיטת התוס' לקמן קב: דהחייב הוא משום בונה, וכדביארו בכ"ד דגם למ"ד אין בנין וסתירה בכלים, יש אופנים דלכו"ע איכא בנין בכלים, ומצינו כמה ראשונים דאף דבעיקר שיטתם ס"ל כתוס' דיש גווי דלכו"ע יש בנין וסתירה בכלים, מ"מ בסוגין פירשו דהנידון לחייב הוא משום מכה בפטיש כרש"י, ויבואר בהמשך הדברים.

ה, נא, ז	כבוד הבריות בשבת	שח, טו
ו, רד עמוד 562, ז, נה	הוצאת בגדים ממייבש כביסה בשבת	שח, טז
ז, קצט, טו, פ	הסרת מכשול רוחני בשבת	שח, יח
יב, סט, יד, רלז עמוד 538	טלטול מוקצה בשביל למנוע היזק רוחני	שח
ו, רד עמוד 562, יט, סח	גליל נייר טואלט, טלטולו	שח, כד
ט, מו	ריקוד עם ספר תורה פסול בשמחת תורה	שח, כו
ט, לז	מים אחרונים בשבת לתוך כלי	שח, כז
יא, מו	טלטול קליפות שביעית בשבת	שח, כז
ח, רפט	משחק בגרעין משמש בשבת	שח, כט
ד, ט	הוצאת אוכל ממקפיא שהפסיק לעבוד	שח, לא
יב, עו	טלטול עוף קפוא בשביל כוויה	שח, לא
ו, רד עמוד 562	טלטול דג בשבת	שח, לב
ז, נז, י, קנה עמוד 443	הוצאת דג מת בשבת מאקווריום, גדר הפסד מרובה	שח, לב
יט, סט	טלטול דג סלומון חי	שח, לב
י, לד	אסיפת גללים של כלב בשבת	שח, לד
יז, סב	הרמת צואת כלב ברשות הרבים בשבת	שח, לד
טז, סג	הרמת פגר יונה	שח, לד
י, לה	הנחת בקבוקים בפח מיחזור בשבת	שח, לד
יב, עח	משחק ילדים עם ארנבת בשבת	שח, מ
יב, עא	חילוץ קיפוד בשבת שנתקע תחת גדר	שח, מ
כ, כד	חלוקת מאורר לילדים בשבת	שח, מה
ד, י	כדורגל בשבת	שח, מה
יב, עד, יג, רכט עמוד 572	לימוד וחזרה על קורס מד"א ופרמדיקים בשבת	שח, נ
כ, כג	הזנת מאורר סולארי בשבת	שח, נא
יד, צ, טו, רל עמוד 609	סידור מגנטים על מקרר בשבת	שח
יג, סב	ספינר בשבת	שח
ז, נח, ט, קע עמוד 499	כסא עם חנוכיה בשבת	שט, ד
יז, סג	שימוש בשבת במראה הנמצאת בכלי עם סומק	שט, ט
ד, יב	כיס של מעיל ששכחו בתוכו שטר של כסף	שי, ז
ט, סג	פתיחת ארון מטבח הסגור היטב, לצורך אכילת חמץ	שי, ז
ט, מז	טלטול תיק ובו האסור והמותר ביום טוב	שי, ח
יט, רט	שבב על ספר תורה למניעת גניבות, ודינו בשבת	שי, ח
יח, מט	פתיחת מקרר ומקפיא כשיש בדלתם מוקצה	שי, ח
ז, מט, יד, רלז עמוד 529	הורדת מים בניאגרה בשבת כשמחובר לצינור המזגן	שי, ח
ז, מט	מים היוצאים מהמזגן בשבת	שי, ח
ה, נא, ו	טלטול אבנים ומת בשבת	שיא, ב
יא, מח	שימוש באסלה אוטומטית במקרה חירום בשבת	שיב, א
יט, עא	סתימת חור מנעול בית הכסא	שיג, א
יט, עב	לשמן צילנדר בשבת	שיג, ה

פו

המוציא פסולת במשחק על ידי מגנט, האם יש בזה משום בורר?

שאלה: מעשה בילדים ששיחקו בשבת, והיו שם כמה מסמרים מקולקלים, לקחו הילדים מגנט מהמשחק ושלפו את המסמרים, האם יש בזה משום איסור בורר?

קל"ב, בשאלה שהי' שהביאו תינוק למול בבית הכנסת ע"י נכרי והניחו עמו את הסכין של מילה, ולבסוף מצאו שהסכין נפל ברה"ר סמוך לפתח ביהכ"נ והנכרי כבר הלך לדרכו, והורה להם איזה רב למשוך עם מגנט את הסכין לתוך בית הכנסת, כיון שאין זה אלא גרמא ובפרט לצורך מצוה מותר.

וה"הר צבי" כתב לתלות שאלה זו בדין טחינה בריחיים של מים אם אסור מן התורה, דדעת המגן אברהם בסימן רנ"ב ס"ק כ' דמדאורייתא מותר ליתן החטין לתוך הריחיים של מים, דאין זה אלא גרם טחינה כיון שהטחינה נעשית ע"י המים, אבל האבן העוזר בסימן שכ"ח השיג על המג"א, וכתב

תשובה: יש לברר תחילה האם "מגנט" הוא מוקצה בשבת. הנה בספר "שלמי יהודה" סי' י"א אות י"ג כתב לחלק בין מגנט של תופרות שתופסות בו סיכות ומחטים דהוי כלי שמלאכתו לאיסור, אבל אותם מגנטים הנמצאים על קיר המקרר כדי להחזיק גם דפים של היתר, כגון הזמנות וכדומה, הרי הם בכלל כלי שמלאכתו להיתר ואינו מוקצה בשבת. וא"כ בשאלתינו שהילדים השתמשו עם "מגנט" המיוחד למשחק אינו מוקצה ומותר בטלטול בשבת.

ולעיקר השאלה האם יש איסור בורר ע"י מגנט, מצינו נידון כע"ז בשו"ת "הר צבי" או"ח חלק א' סי'

גדרי המחיצות והשימוש תחתיו והעשייה לשם צל

שם אוהל, בכ"א מחמת שאין כוונתו כלל לאוהל אלא רק להסתיר את המחיצות, לכך אין בזה שום איסור של אוהל.

ודבריו צ"ע, שהרי כל הסוגיה היא כשאינו מתכוון לעשות אוהל, וכגון שבונה שולחן או מיטה ואינו עוסק כלל בבניית האוהל אלא רק בסידור השולחן, ובכ"א מבואר שמאחר ולמעשה נעשה אוהל מתחת לכך חז"ל גזרו בזה, ומ"ל אם עושה כן לצורך סידור המיטה ומ"ל כשעושה כן לצורך סידור החדר והסתרת המחיצות מעין כל, בכ"א אינו עוסק בעשיית אוהל, ועד כמה שאסרו כשיש מחיצות ומשתמש תחתיו, הרי יש לאסור בזה גם כשמכסה את הדבר בכדי להסתירו.

ובהכרח צ"ל שהגרשז"א סבר שיש חילוק בעצם המעשה, שהבונה מיטה כוונתו במעשיו להגביה את הדף זה מן הקרקע ולתנו ע"ג מחיצות, וממילא בעצם עוסק בעשיית אוהל, אלא שאינו צריך את האוהל אלא רק את מה שמעליו, אך בעצם מעשיו הם עשיית אוהל, משא"כ כשרוצה לכסות את הדבר, הרי שבזה כוונתו להסתירו ולהעלימו, ואינו עוסק כלל בעשיית חללים והגבהת דפי עץ, אלא כוונתו הפוכה, הסתרת והעלמת כל החפץ הקיים כאן, ולכך אין זה דומה כלל לעשיית אוהל ממילא, אלא זה לא נחשב כלל כעשיית אוהל, ולכך אין בזה איסור.

ואולי יש לדבריו סיעתא מדברי החזו"א בסי' נ"ב סק"ג בד"ה קל"ח, שמבאר את הגמ' בדף קלז: שפשיטא לאביי שאין איסור אוהל בתליית כלי על יתד למרות שהוא מהאהיל תחתיו, ובחזו"א שם כתב שההיתר הוא משום שאינו מתכוין לשום תשמיש אלא לתלותו, עכ"ל [וגם בסק"ז כתב כעין זה], ובפשטות כוונתו כנ"ל, שכל הנידון בעשיית אוהל שלא בכונת צל הוא כשעושה מעשה האהלה אך אינו מתכוון לזה, אך כשהמעשה שלו מופקע לגמרי מפעולת האהלה, וכגון שבס"ה תולה כלי על יתד, בזה אין כאן בכלל מציאות של אוהל ואין בזה שום איסור [ושם יש להתיר גם מצד שאין מחיצות ואינו משתמש תחתיו, ועיין בזה במקומו], וה"ה גם כשהמעשה שלו הוא הסתרת הכלי, לא שייך לדון בזה כלל מצד אוהל.

שום צל בתוך הבית, ועיקר כוונתם לעשות צורה של אוהל רגיל, אך אינם צריכים את האוהל עצמו, וא"כ יתכן שאין זה נחשב כאוהל העשוי לשם צל אלא רק לשם צורת האוהל בלבד.

אמנם פעמים וכוונתם בבניית האוהל היא להסתתר בתוכו, א"כ זה נחשב כבניית אוהל לשם צל, וכמשנ"ת שכל שרצונו להשתמש תחתיו נחשב כבונה אוהל לשם צל, ובאמת שבדרך כלל יש גם לכה"פ ב' מחיצות, ומאחר ומשתמשים שם יש בזה איסור, ולכך יש למנוע מהם לעשות כן, ואם עשהו, אסור לפרקו בשבת [וזה שהחדר אינו מסודר, אינו צד היתר כלל].

עוד יש לעיין במקרה שבונים אוהל במשחקי הרכבה [וכגון בקפלה או במגנטים שבונים מבנה של טפח על טפח ברום טפח] לצורך הכנסת אנשי משחק [בובות קטנות], שלכאורה זה נחשב כבניית אוהל לצורך השימוש תחתיו, שהרי כוונתם להכניס בנ"א לתוך האוהל שבנו, אך אפש"ל שאין כוונתם לעשות צל לבנ"א ולהשתמש שם, ורק רצונם לדמות כעין בית רגיל, וצ"ע, ויותר נראה לאסור.

שוב ראיתי בהלכות שבת בשבת ח"ב דיני אוהל הערה 12, שהביא מהגרש"א שהתיר לסתור אוהל שבנו ילדים, משום שמעשה של ילדים זה מעשה קוף ואין להם כוח לעשות אוהל לצל, והגם שלהדיא התכוונו לצל, בכ"א למעשה אין כוונתם בזה לצל, ועיי"ש שהרב קארפ עצמו פקפק בזה אלא שביטל את דעתו לרבו.

אמנם נראה שיש להקל לילדים לבנות מבנה בקוביות כשאין כוונתם לשימוש תחתיו כלל, ואפילו כשיש ד' מחיצות, שיכולים לסמוך בזה לכתחילה על החזו"א שנחלק על הט"ז והתיר גם כשיש ד' מחיצות, ובצירוף דעת הגריש"א.

יד.

עיין עוד בשש"כ בפכ"ד הערה ע"א שהביא מהגרשז"א שבמקרה שהאדם מכסה ד' מחיצות בכדי להסתיר מעיני בנ"א, אין בזה איסור, ולמרות שזה פסיק רישא שנעשה

מיקרי כותב, אכן המעיין בדבריו ימצא דגם הוא לא התיר אלא בחודי הדפים כיון שאינו מחדש בהם דבר, אבל היכא שמחדש כתב חדש אסור, וז"ל בסוף דבריו: "משא"כ בנדון דידן גרע טובא מכותב במשקין דלכתחלה אסור דמחדש דבר". מבואר דהיכא דמחדש דבר הוי ככותב במשקין ואסור.

ובאמת שבעצם הדמיון בין בונה לכותב יש לעיין טפי וכמו שכתבו המאמר מרדכי (שם) והחזו"א (סי' ס"א סק"ב) שאינו דומה כלל, דגבי בנין עיקר הענין הוא הקיום ואינו חייב על פעולת הבנין אלא אם דעתו לבטלו, וכגון אם מניח אבן ואין דעתו לבטלו פטור, משא"כ כותב דחייב על עצם הכתיבה גם אם אין דעתו לבטלו, וכגון שכותב במקום שודאי ימחוק אח"כ ודאי חייב דכותב ע"מ למחוק חייב, משום שעצם הכתיבה אסורה בשבת. ומכח זה כתב החזו"א טעם אחר בהיתר זה, והוא דפשיטא שהכותב על חודי הדפים פטור משום דהוי דבר שאינו מתקיים, וכיון שכן הרי שגם על המחיקה לא מיחייב וגם לא מיקרי כותב ע"מ למחוק כיון שאין שום תועלת בכתב השני יותר מן הראשון, וא"כ אינו אלא מקלקל ופטור וכיון שכן הוי פסי"ר (כיון שבפתיחת הספר אינו מכויין למחיקה) בתרי דרבנן ומותר. ולדבריו ודאי דבנ"ד אסור דהא הכא מכויין הוא וגם יש תועלת בכתב השני יותר מהראשון.

ומצינו באחרונים (עי' דעת תורה סעיף ג') שהקשו לריש לקיש דאמר (יומא עג.) דבאורים ותומים היו האותיות מצטרפות זה לזה, היאך היה מותר לשאול באורים ותומים בשבת, ולהדיא מצינו שדוד המלך שאל לאו"ת בשבת, ותירצו בכמה אנפי, ומדלא מצינו שכתבו דאין בזה משום כותב כיון שהוא עשוי לחזור לקדמותו, נראה דלא ס"ל לחלק בזה.

ד. טעמים נוספים בהיתר פתיחת הספרים

ובמור וקציעה כתב (וכעי"ז איתא גם בדע"ת) בטעם היתר פתיחת הספרים משום דהאותיות אינם מחוברים כלל לכן לא מיקרי כתב, ונראה ביאור כוונתו משום דבחודי הספרים אין הדפים מחוברים זה לזה כלל אלא מונחים זה ע"ג זה בלחץ הכריכה שמב' צידיהם ולכן אינם זזים ונראה הכתב על גביהם, ונראה דגם זה לא שייך בנידון דידן כיון דהכא האותיות מחוברים זה לזה באמצעות הפלסטיק שביניהם שמחזיקן ומה לי אם מחוברים ע"י פלסטיק או ע"י דבק, משא"כ בחודי הדפים שאף שהדפים מחוברים זה לזה מצד השני מ"מ חצאי האותיות אינם מחוברים זה לזה כלל.

וגם לפי דברי הדעת תורה שביאר טעם ההיתר בפתיחת וסגירת הספרים משום שאין דרך כתיבה בכך, יש לומר דהכא דרך כתיבה בכך דהמשחקים הנ"ל עשויים לכתוב ולצייר, ומבואר בפוסקים דלמעשה אין חילוק בין כתב לציורים לענין חיוב כותב, אלא שאינו עשוי לקיום, ועכ"פ צריך להיות אסור מדרבנן.

המורם מהאמור:

מאחר שביירנו שמשחקים אלו אינם דומים לאותיות הכתובות בחודי הדפים שהרי הכתיבה הראשונה אינה קיימת לאחר המחיקה כלל ובכל פעם כותב אות אחרת, נראה דהוי ככותב באפר שפסק השו"ע דאסור משום כותב, לכן אף לדעת המתירים בפתיחת וסגירת ספרים הכתובים בצדיהם אותיות (וכן קי"ל), אין להקל לכתוב במשחקים אלו בשבת, וכן דעת הגרי"מ שטרן שליט"א, והגרמ"ש קליין שליט"א.

יהושע העשיל אוירבך

כולל "תפארת אהרן" מודיעין עילית

בענין משחק 'מגנופד' בשבת

כבוד מערכת קובץ בית אהרן וישראל.

נתמלא הבית אורה בהופעת קובץ "המאתיים" רב הכמות ורב האיכות. וראיתי מה שכתב הרה"ג משה חיים שמעיה שליט"א לענין משחק 'מגנופד', שהוא משטח עם חורים שתחת כל חור קבוע כדור מתכת שמתרומם ע"י מגנט ונקבע במקומו, וע"י הרמת כמה מגנטים נעשית צורת אות, וכתב שם כמה סברות שעל פיהם יש להקל לשחק בו בשבת בכתיבת ומחיקת אותיות.

והנני לרשום בקיצור מה שיש לדון בעיקר דין זה, ובתוך הדברים יתבאר גם מה שיש לדון בסברות שהעלה הרב הנ"ל להיתר.

סימן שטו

עשיית אהל

דיני בנית וסתירת אהל

אהל עראי

כתב השו"ע (סעי' א) אסור לעשות אהל בשבת וכיו"ט, אפילו הוא עראי, ודוקא גג אבל מחיצות מותר וכו'. ומבואר שכל בנין שיש לו גג כגון שפורס מחצלת או סדינין וכיו"ב לאהל כדי שיתקיים אסור משום אהל. ואף באהל עראי שעתידי לסותרו לפי שעה יש לאסור, וכמו שכתב הרמב"ם (פכ"ב הכ"ז) שעשית אהל הוא תולדה דבונה, והסותרו חייב משום סותר, וגזרו על אהל עראי משום אהל קבע, ועל סתירת אהל עראי משום אהל קבע.

א. ולפ"ז יש ליזהר מאוד שלא לפרוס כל דבר המגן על האדם מפני החמה או הגשמים או רוחות או זבובים וכיו"ב, כל שהוא גבוה מן הארץ טפח ורחב יותר מטפח.

ב. גם סתירת אהל אסרו בשבת ולכן אם היה אהל פרוס מערב שבת אסור לסותרו בשבת.

ג. איסור בנין וסתירת אהל הוא בין אם הוא אהל שנעשה לקבע, ובין אם הוא אהל עראי, והיינו בין אם האהל נעשה לקביעות של יותר משלושים יום, לבין אם האהל נעשה לזמן מועט ביותר הוי אהל עראי ואסור לפרוסו וכן לסותרו.

ד. ולכן צריך להזהיר את הילדים שלא לפרוס סדינים וסמיכות ע"ג כסאות ובין המיטות אף שעושים כן לצורך משחק ושעשוע, דכיון שמטרת הפריסה היא להסתתר מתחת לסמיכה חשיב אהל ואסור להקימו, וכן אסור לסתור אהל כזה שנעשה ע"י הילדים **בשבת**.

ה. לכאורה יש להזהיר את הילדים שלא לעשות אהל טפח במשחקי בניה כלגו **ומגנטים** וכדו' שלפעמים עושים חלל טפח בכדי להסתיר מכוניות ובני אדם ויש בזה משום בונה אהל וכן יש להזהיר שלא לפרק את **המשחק** משום סותר אהל.

אהל על ידי אחיזת בני אדם

יש לדון באהל הנעשה על ידי אחיזת בני אדם כגון מה שנוהגים בשמחת תורה לפרוס טלית ע"ג הילדים שעולים לס"ת אם הדבר מותר או אסור.

הנה יש לחקור אם כשמחזיקים אהל על ידי בני אדם חייב ע"ז משום אהל, דלכאורה יש צד לאיסור משום שאהל נקרא על מה שנעשה להגן על מה שמתחתיו וה"נ הטלית מגינה על

השו"ע בסעיף ג' כתב אם הגג הוא לא בשביל להגן, צריך בשביל להתחייב לעשות גם מחיצות ומלמטה למעלה אז אסור וההיפך מותר. והמ"ב כתב שאם עושה ד' מחיצות אפילו אם לא משתמש באוירו אסור כי ראוי להשתמש באוירו, ויש מאחרונים שמצדדים להקל אפילו בארבע מחיצות אם לא צריך לאויר שמתחתיו ולא משתמש שם, אך לשון השו"ע משמע שבארבע מחיצות יש להחמיר עכ"ל המ"ב. ובחזו"א נ"ב סק"י כתב, שהמ"ב כתב להקל אף ביש ד' מחיצות דבעינן שישמש תחתיו.

משחקי ילדים בשמיכות

משחק הילדים בשמיכות להשתמש תחתיו, אם זה להגן הגג, אז אסור אפילו בלא מחיצות, ואם זה לא להגן, צריך עם מחיצות, ולכן אם הם מביאים כסאות ושמיכות אסור מלמטה למעלה אלא מלמעלה למטה אם זה שני מחיצות המגיעות לארץ כמ"ש בסעיף ג' או מגיעות פחות משלשה לארץ שאמרינן לבוד. או להחמיר את שיטת הרשב"א שאם צריך לאויר שמתחת להשתמש אז אסור אפילו בלא מחיצות כמ"ש הבה"ל בסעיף ג' להחמיר כרשב"א אם לא בשעת הדחק. ובשעה"צ סי' תקב ס"ק י"ז כתב שנוהגים להקל כפסק השו"ע ולא להחמיר הרשב"א.

משחק קפלה ומגנטים

וכן יש להיזהר במשחק קפלה ומגנטים לא לבנות אהל של טפח על טפח עם גג, אא"כ בלא גג ורק מחיצות אם משתמשים באוירו להנחת חפצים ואם עשו כן אסור לפרק את האהל (ארחות שבת פ"ט אות יג).

ובהלכות שבת בשבת ח"ב פי"ז ט' כתב מהגריש"א שמותר לסתור משחק ילדים כי אין כח לילדים לעשות מחיצה ואהל ואין ע"ז שם אהל ולסתור בשינוי.

ובשלחן שלמה שיד א' כתב כמו שבתהלה לדוד כתב שאהל שמחזיק בידים לא חשיב אהל כן משחקי ילדים לא חשיב בנין כי זה לא לקיום וזה צעצוע של ילדים ולא נחשב בנין עראי ולא גזרו בה רבנן. וכתב שם עוד בהערה המסתכל רואה שאין כאן בנין אלא צעצוע וזה מעשה נערוות ומופקע ממלאכת בונה, ומשום חינוך אין להרגילם ואין לגדול לעסוק עם קטנים ואם הם בונים מעצמם אין למונעם. ועי' שש"כ פטז יט והערה נז, ובסעיף מט.

ובמנחת איש פל"ה אות לח לט כתב שמשחק ילדים שמיכות על כסאות מותר כי מצד הגג בלא מחיצות, מותר, ואפילו אין חומרת הרשב"א כי זה לא נקרא משתמש באויר שמתחת, כי זה רק באהל שראוי להשתמש איזה שימוש בחלל, אבל במשחקי ילדים לא נחשב כי זה רק לפי שעה למשחק, וגם א"צ להחמיר לילדים את הרשב"א, וגם בד' מחיצות וגג בלי שימוש אויר שמתחת המ"ב מביא פוסקים להקל, והחזו"א היקל. וגם אם בונים מקפלה וכדו' ומשתמשים באויר שמתחת מותר לילדים לשחק, ואולי בזה קצת יותר להחמיר כי במשחקים אלו החלל נועד להנחת מכוניות וכדו' ולכתחילה טוב למנעם ולהפרישם או לעשות בשינוי.

פתיחת שלחנות ומיטות מתקפלות

ושלחן רגיל בזמנינו מותר להעמיד כי אין לו מחיצות וא"צ אויר שמתחת, ושלחן מתקפל מותר כמ"ש בס"ה, וכן מיטה מתקפלת. ולהאריך שלחן מותר בשבת אם מדף העומד לכך מדין תוספת על אהל עראי וכן לפרק מותר בשבת תוספת אהל עראי.